

ἀνέφερα μερικά παραδείγματα εὐγενῶν κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, οἵτινες πολὺ μεγαλειότερας ἀξιώσεις ἔχοντες ἐπὶ τῆς εὐτυχίας, ἔγειναν διδάσκαλοι καὶ χειρῶνακτες, καὶ ἓνα βασιλεῦς τῆς Γαλλίας, ὅστις παρέδιδε μαθηματικά εἰς τὴν Σουηδίαν ἀποζῶν καὶ πληρόνως τὰ διδάκτρα τῆς ἀδελφῆς του· ἀλλ' ἐν ᾧ προσπάθω νὰ πείσω τὰς ἄλλας, ἐγὼ αὐτὸς μὲν ἀμετάπειστος καὶ συλλογίζομαι τὴν πικραμένην μοῖραν τῆς Ἑλένης. Ὡς πάντοτε μοῦ συμβαίνει, ἡ σκέψις αὕτη συνταράττει ἄλλας ὁμοίας, εἰς τὸ βάθος τῆς μνήμης μου πρὸ πολλοῦ λησμονηθείσας, καὶ τὰς φέρει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Καὶ βιαίως, ἀλλεπαλλήλως, μοῦ ἔρχονται εἰς τὸν νοῦν ὅλα ὅσα ἔχω ἀκούσει περὶ διδασκαλισῶν: τὴν θανάσιμον ἀνίαν ἐν τῇ μονοτονίᾳ τοῦ ἐπαρχιακοῦ καὶ χωρικοῦ βίου, τὰς πικρίας, ἃς ποτίζεται προσοικειομένη κατ' ἀνάγκην οἰκογενεῖας τινὰς τοῦ τόπου καὶ ἐξεγείρουσα κατ' αὐτῆς τὴν μῆνιν τῶν τῆς ἀντιθέτου μερίδος, τὴν ἰταμὴν συμπεριφορὰν τῶν ἐντοπιῶν νέων θεωρούντων αὐτὴν ἀδέσποτον κτῆμα καὶ φιλοτιμουμένων τίς νὰ πῆν καταλάβῃ πρῶτος καὶ τὰς μογηθρὰς περὶ διδασκαλισῶν παραδόσεις, καθ' ἃς ἡ διδασκάλισσα μεταβαίνουσα νὰ διδάξῃ τὴν ἠθικὴν εἰς μέρος τι ἀπεργεῖται ἐκεῖθεν ἀνευ αὐτῆς ὡς ἔμπορος ἐκποιήσας τὰ ἔμπορευμά του: καὶ τὰ κακεντρεχῆ τραγούδια:

Δασκάλισσά μου ζάγαρη, δασκάλισσά μου μέλι
δασκάλισσά μου χρῦο νερὸ ποὺ πίνοιν οἱ ἀγγέλοι.

Μὲ κατελάμβανε δὲ βαρεῖα θλίψις ὅσον ἐσυλλογίζομένη τὸν βόρβορον αὐτόν, διὰ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ διέλθῃ δίχως νὰ μολύνη τὰς λευκάς τῆς πτέρυγας ἡ Ἑλένη.

Τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἀνεχώρουν, παρετήρησα κλειστὸν καὶ βωδὸν τὸ ἕως προχθὲς μαγευτικῶς κελαδοῦν κλειδοκύμβων τῆς. Διατί δὲν τὸ ἔλαβε μαζὶ τῆς; Ἡ μῆτηρ τῆς μοῦ εἶπεν ἔτι ἡ κωμόπολις σπουτὴν διώρισαν εἶνε πολλὴ ὄρεινῃ καὶ οἱ δρόμοι τόσο κακοὶ ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸ μετακομίσουν· ὀλίγον ἔλειψε νὰ δακρῶσω. Εἰς ποίαν λοιπὸν θὰ ἐμπιστεύεται τὴν λύπην τῆς, τὴν χαρὰν τῆς, — καὶ ποῦ θὰ τὴν εὐρῆ τὴν χαρὰν τῆς! — ἡ ταλαίπωρος κόρη! ὅταν αὕτη θὰ κρατῆ τὰ δάκρυά τῆς διὰ τίνος θὰ ὀλοφύρηται; Δυστυχῆς Ἑλένη! Τὸ ἐφαντάζεσθ' ὅτι τὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐμάνθανες ζωηρὰ καὶ πετακτῆ εἰς τὸ Ἀρσάκειον, θὰ ἐπήγαίνες εἰς τὴν ἄκραν τῆς Ἑλλάδος μίαν ἡμέραν νὰ τὰ πούλησῃς ...

Δ**

« Δὲν πιστεύω, ἔλεγεν ὁ κόμης Δέρβυ πρὸς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου Γλασκῶβις, ὅτι ἄνθρωπος ἀνευ ἐργασίας, ὅσον καὶ ἂν ἀγαπᾷται καὶ τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἄλλων, αισθάνεται ἑαυτὸν πράγματι εὐτυχῆ. Ἐπειδὴ ἡ ἐργασία ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, δεῖξατέ μοι περὶ τί ἀσχολείσθε, ὅπως εἴπω ὁποῖο εἴσθε. »

Εἰς Πιθνον

— Πουλί μου, πῶθεν ἔρχεσαι; μοῦ φαίνεται σὰν ξένο,
Καὶ σὰν νὰ γνωρίζομεθα, πουλάκι ἀγαπημένο.
Κάπου σὲ εἶδα, σ' ἄλλῃ γῆ, καὶ σ' ἄλλα, σ' ἄλλα μέρη,
Στοῦ ἡλίου τὸ ξεφάντωμα, σ' Ἀπρίλι τὸ λημέρι.
Μὴν εἶσ' ἀπ' τὴν Πατρίδα μου; καὶ μὴν εἶσ' ἀπ' τὴν Ἀθήνα;
Ἔχεις τὴν στάσι· εὐγενικὴ καὶ στὴν 'ματιὰ σου ἀκτίνα ...
— Κι ἐγὼ σὲ ξεύρω· ἔχομε τὰ δυὸ μὰς μιά πατρίδα.
Πόσαις φοραῖς κατάχλωμο στὴν ἐσοχὴ σὲ εἶδα,
Στὸ περιγιάλι, στὸ βουνό, στὸ κοιμητήρι· πέρα,
Στὴ πλάκα ποῦ ἐσκέπασε τὸ γέρο σου πατέρα ...
Θυμᾶμαι· ἐκλαίεις ἐσὺ κ' ἐγὼ ἐτραγουδοῦσα,
Μέσα σὲ φύλλωμα ἱτιάς γιὰ ἔδική σου χάρη.
Κ' ἐγλύκναια τὸν πόνο σου γιατί σ' ἐσουμπούσα.
Μιάς μάνας εἴμαστε παιδιὰ κ' ἐνὸς δέντροῦ κλωνάρι! ...
— Πουλί μου, δὲν λησμόνησα τὰ μέρη πῶχου κλάψης;
Καλὰ θυμοῦμαι τὴν πτωχὴ καρδιά ποῦ ἔχω θάψει ...
Ἄνωξ' ἐσὺ, πῶς ἄφησες τὰ πράσινα λειβάδια,
Κ' ἤλθες στὴ γρυνιασμένη γῆ καὶ στ' ἄλυστα σκοτόδια;
Σύρε, πουλί, χερμῶνασε, μὴν εὐρῆς εἰδᾷ μνήμα.
Κρίμα στὰ δυὸ σου τὰ φτερά, στὰ δυὸ φτερά σου χρῆμα ...
— Μνήμα ζητῶ κ' ἤλαθ' ἄντ' ἐστὶ γῆ τὴν παγωμένην;
Κάτω ἐκεῖ ζῆς καὶ νεκρός ... Ἐδῶ κανεὶς πεθαίνει!
— Γιατί, γιατί, πουλάκι μου, στῆς νεότητος σου τὴν ὥρα,
Γυρενεὶς τάφο ἔρημο στὴ μαῦρῃ τούτῃ χώρα.
Κ' ἀνίσως χάρο ἐπιθυμῆς κ' ἂν τάφου θέλῃς στρώμα,
Ἄν προτιμᾷς νὰ κοιμηθῆς σ' ἀγαπημένο χώμα,
Νᾶχρον στὸ πλάι ἀδελφῷ, μαυολοῖα στὸ πλευρό σου,
Καὶ νὰ μυραίνῃ πασχάλια τὸ ὕστερ' ὄνειρό σου;
Πᾶμε νὰ φύγωμε, πουλί, ὁ χάρος πρὶν μὰς νοιώσῃ;
Κι ἂν ἔχῃς πίκρα θὰ διαβῆ· περνᾷ κι αὕτη ἀκόμα ...
Μιά ἀκτίνα τοῦ πατέρα μας τοῦ ἡλίου θὰ μὰς σώσῃ
Καὶ θεὰ πάρωμε ζωὴ στῆς μάνας μας τὸ χῶμα!

Τριγόνιον, 28 Αὐγούστου 1882.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΚΟΣ.

ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΡΟΥΠ

Τὸ ὄνομα Κρούπ, τοῦ ἰδιοκτῆτου τοῦ μεγάλου ἐν Ἑσσην ἐργοστασίου, πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶνε διαβόητον ἐκ τῶν φονικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα προμηθεύει εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα. Ἐπαρκῆ ἰδέαν περὶ τῆς σημαντικότητος τῶν καταστημάτων τούτων παρέχουσιν αἱ ἐπόμενα ἀπογραφικαὶ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἐρανίζομεθα ἐκ τίνος γερμανικῆς ἐφημερίδος. Κατὰ τὸ 1860 τὰ ἐργοστάσια Κρούπ εἶχον μόνον 1764 ἐργάτας· κατὰ τὸ 1870 εἰργάζοντο ἐν αὐτοῖς 7,084 καὶ σήμερον περὶ τὰς 20,000. Ὑπολογίζοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ἐργατῶν τούτων, φθάνομεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 65,381 ἀτόμων, ἐξ ὧν 29,000 κατοικοῦσιν εἰς οἰκῆματα ἀνήκοντα εἰς τὸν Κρούπ. Ἡδὴ τὸ μέγα κατάστημα περιλαμβάνει ὀκτὼ τμήματα: 1) τὰ ἐν Ἑσσην ἐργοστάσια 2) τρία ἀνθρακωρυχεῖα· 3) 547 μεταλλεῖα σιδήρου ἐν Γερμανίᾳ· 4) ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἐν Ἰσπανίᾳ· 5) τὰς μεγάλας καμίνους· 6) εὐρὸ οἰκόπεδον 17 χιλιομέτρων, ὠρισμένον εἰς τὰ πειράματα τῶν βολῶν· 7) ἑτέρα οἰκόπεδα 7 χιλιομέτρων, καὶ 8) 4 ἀτμόπλοια διὰ τὰς θαλασσίους μετακομίσεις. Εἰς 11 ἀριθμοῦνται αἱ ἐν χρῆσει μεγάλαι καμίνου, καὶ αἱ λοιπαὶ εἰς 1542. Ἐν τοῖς διαφόροις ἐργοστασίοις ὑπάρχουσι 439 ἀτμοκίνητοι λέβητες,

82 ατμοκίνητοι σφύραι και 350 ατμοκίνητοι μηχαναί δυνάμει 185,000 ἵππων. Μόνον ἐν Ἑσπείν ἀπαιτοῦνται διὰ τὰς ἐργασίας 28 σιδηροδρομικαὶ μηχαναί, 888 βαγόνια, 69 ἵπποι, 191 χιλιόμετρα τηλεγραφικῶν γραμμῶν, καὶ 35 σταθμοί. Τὸ ἐργοστάσιον Κρούπ εἶνε, ἀνευ ὑπερβολῆς, τὸ σημαντικώτατον τῆς ὑψηλίου.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο καθηγηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς οἱ κκ. Χ. καὶ Περικλῆς Κ. εἶνε ἐντελῶς φαλακροί. Ὁ εἰς τούτων ὅμως, ὁ Κ., νομίζων ὅτι οὐδεὶς γνωρίζει τοῦτο φορεῖ περούκακ. Ἡμέραν τινα εὐρεθέντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπίσθησαν διὰ λόγων ἐπὶ τινος χωρίου τοῦ Πλάτωνος. Μετ' ὀλίγον συνητήθησαν πάλιν εἰς τὸν περίπατον. Ὁ καθηγητῆς Κ. εὐρῶν εὐκαιρίαν, διὰ νὰ πειράσῃ τὸν ἀντίπαλον του, ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὸν Χ., «Καλημέρα σας, Κύριε Πλάτων» τῷ λέγει σιωπητικῶς. «Καλημέρα σας, Κύριε Περούκλις» — ἀπαντᾷ ὁ Χ. μειδιῶν χαιρετικῶς.

* *

Ἡ κυρία πρὸς τὴν ὑπερέτριαν.

— Μπα, Σοφία, πάλι καινούργιο φόρεμα ἔκανες;

— Μάλιστα, κυρία· μὰ καὶ σεῖς ἐκάματε καινούργιο.

— Ναι, μοῦ τὸ ἔκαμεν ὁ ἄνδρας μου.

— Μὰ καὶ τὸ ὀικόν μου μοῦ τῶκανε ὁ ἴδιος.

* *

Ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ Πειραιῶς - Πελοποννήσου:

— Τί στενοχώρια φοβερά! Δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ κουνήσῃ τὰ πόδια του.

— Ἀφοῦ πηγαίνομε μὲ τὸ σιδηροδρόμο, τί τὰ θέλεις τὰ πόδια σου;

* *

Κατὰ τὴν συνοικίαν Ψυρρῆ ἔν τρυφερόν ἀνδρόγονον εἶχεν ἔλθει εἰς χεῖρας. Εἷς ἱερεὺς ἐκεῖ παριστάμενος προσκαλεῖται ὑπὸ τῶν γειτόνων νὰ χωρίσῃ τοὺς διαπληκτιζομένους. Ἄλλ' ὁ σεβασμιος πατήρ δὲν ἐνοεῖ νὰ παραχθῇ. — Δὲν ἤξευρετε, ἀπαντᾷ, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον λέγει: Ὅς ὁ Θεὸς συνέξευεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὅρει μοναχῶν ὑπολογίζεται κατὰ προσέγγισιν εἰς 4 μέχρι 5 χιλιάδων. Πλὴν αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τρισχιλιοὶ περίπου λαϊκοὶ ἐπὶ τοῦ Ὄρους, εἴτε ὡς ἐμπορευόμενοι, εἴτε ὡς ἐργάται διεσπαρμένοι καθ' ὅλην τὴν περιοχὴν αὐτοῦ, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται κατὰ τὰς περιόδους τοῦ ἔναυτου. Ἡ εἰσὸδος γυναικῶν καὶ ἐν γένει θηλυκῶν ὄντων εἶνε, ὡς γνωστόν, ἀσπληρῶς ἀπηγορευμένη ἐν

ἁγίῳ Ὅρει, ἡ δὲ ἀπαγόρευσις αὕτη προβαίνει πολλάκις μέχρι μικρολόγου ἀσπληρῆτος. Πράγματι οὐδὲν ἔχνος θηλυκοῦ γένους ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ Ὄρους. Ἐν τῇ Μεγάλῃ Βίβλῃ ἀπὸ ξηρᾶς οἱ φύλακες ἐξετάζουσι τὰ εἰσαγόμενα ζῶα, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ὁμοίως ἀσπληρᾷ ἐνεργεῖται ἐξέλεξις. Οὕτω δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα οὔτε θηλυὸς ἵππος, οὔτε ὄνος, οὔτε ἡμίονος, ἀλλ' οὔτε πρόβατον θηλυκόν, οὔτε αἶξ, οὔτε ἀλεκτορίς ἀκόμη. Βλέπει τις ἐνίοτε μικρὰ τινα ποίμνια αἰγῶν, ἀλλ' εἶνε ὅλοι ἄρρενες, οἱ πτωχοὶ ἀλεκτορες μονάζουσι καὶ αὐτοὶ περιπαθῶς ψάλλοντες τὸν ὄρθρον των, καὶ ὡς ἐνταῦθα προμηθεύονται ἐξωθεν. Ἀλλὰ προσέτι δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι οὐδὲ κύνες ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα, καθὼ μὴ ἔχοντες τὴν ἀφρασίαν τῆς διαιωνίσσεως τοῦ εἶδους, καὶ εἶνε ἡ μόνη χώρα ἐν Τουρκίᾳ ὅπου λησμονεῖ ὁ ἄνθρωπος τὰς ὑλακὰς αὐτῶν. Τὸ μόνον ἐκ τῶν κατοικιδίων ζῶων, ὅπερ ἠδύνατο νὰ εἶνε ἀνεκτόν, εἶνε ἡ γαλῆ, καὶ μέχρι τινὸς εἶνε τοιοῦτον ἱεροκρυφίως παρὰ τοῖς ἀνευλαβεστέροις τῶν κοσμικῶν, ἀλλὰ κατὰ περιόδους πάλιν ἐξέρχονται οἱ κλητῆρες τῆς Κοινότητος καὶ ἐξολοθρεύουσι τὰς θηλυκὰς, καὶ οἱ μοναχοὶ εἰσιν ἠναγκασμένοι, ὡς ἄλλως τε τὰ πλεῖστα πράγματα, νὰ προμηθεύονται ἀλλαχόσε τοὺς φύλακας τῶν τροφίμων καὶ τῆς ἡσυχίας, διότι δυστυχῶς οἱ μὲς διαφεύγουσι τὴν ἀδυσώπητον ἄλλως διάταξιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἰπὸ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς εἶνε γεγονός, ὅτι αἱ γυναῖκες οὐδέποτε πατοῦσι τὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι ἡ διάταξις αὕτη διετέλεσε κατὰ τοὺς ἐσχάτους χρόνους τουλάχιστον ἀπολύτως ἀπρόσβλητος, καὶ τοὶ ἄλλως οἱ μοναχοὶ προσεπάθησαν νὰ περιορίσωσι τὴν ἄδειαν εἰς στενοτάτην ἔννοιαν. Οὕτως ἀναφέρεται ὅτι πρὸ δωδεκαετίας περίπου, Ἄγγλος τις λόρδος ταξειδεύων ἐπὶ ἰδίᾳ θαλαμηγοῦ μετὰ τῆς συζύγου του, προσήγγισε καὶ εἰς Ἅγιον Ὅρος παρὰ τὴν Μονὴν Βατοπεδίου. Ἐπιτροπὴ μοναχῶν μεταβάσα παρ' αὐτῷ ἐδεξιόθῃ ἐυγενῶς τὸ ζεῦγος, ἀλλ' ὑπνηξίσατο ἐνταῦθα ὅτι δὲν θὰ ἔχωσι τὸ εὐτύχημα νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἀξιότιμον λαϊκὴν ἐπιτρέποντες αὐτῇ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Μονῶν διὰ τὸν λόγον τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως. Οὐδὲν ἤττον ἐφιλοφρονήσαντο τοὺς Ἄγγλους ἐν περιπτέρῳ τινὶ ἐκτὸς τῆς Μονῆς, καὶ ὁ λόρδος ἄλλως δὲν ἐζήτησε νὰ παραβῇ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου. Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξεν ἄλλοτε καὶ πρὸς ὁμογενῆ οἰκογένειαν, καὶ μόνον ὑπὲρ τῆς μεγάλης δουκίσσης Μαρίας Νικολαέβνας, ἥτις ἐπεσκεψάτο τὸ Ὅρος πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐδέησε νὰ δοθῇ σιωπηλῇ ἄδεια τῆς Κοινότητος, τὴν ὅποιαν ἄλλως ἐξ εὐλαβείας ἐκείνη δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ, καὶ ἐξῆλθε μόνον εἰς τὴν Ρωσικὴν Μονήν, καὶ ἤρκει δι' αὐτὴν ὅτι εἶδε καὶ προσεκύνησε τὸ Ὅρος καὶ μόνον ἀφ' ἑνὸς σημείου.